

Doorzettingsmacht in passend onderwijs

Bij de totstandkoming van de Wet Passend Onderwijs is de nadruk gelegd op het dekkend aanbod aan onderwijsvoorziening waarin een samenwerkingsverband dient te voorzien en de zorgplicht voor scholen. De combinatie van het dekkend aanbod (voor elk kind heeft het samenwerkingsverband een passend aanbod – binnen of buiten het eigen samenwerkingsverband) met de zorgplicht (de school waar de leerling is aangemeld, draagt zorg voor een passende onderwijsplek) zou er voor moeten zorgen dat er in principe geen thuiszitters zijn. Op dit moment hebben 21 van de 77 samenwerkingsverbanden de doorzettingsmacht geregeld. Ook dit samenwerkingsverband heeft dat niet formeel geregeld. In het Ondersteuningsplan 2015-2019 van het SWV PO3002 is omtrent de doorzettingsmacht het volgende opgenomen:

‘(In) de komende planperiode wordt onderzocht in hoeverre het organiseren van ‘doorzettingsmacht’ op het niveau van het samenwerkingsverband wenselijk is;’

Daarbij is tevens kennisgenomen van het onderzoeksrapport van de Kinderombudsman over passend onderwijs en de daarbij verstrekte handreikingen. Een en ander heeft ertoe geleid dat het SWV PO3002 heeft afgezien van het organiseren van doorzettingsmacht. Het SWV heeft er voor gekozen om de zorgplicht nadrukkelijker onder de aandacht te brengen en besturen scherp te houden op de zorgplicht. Het SWV kan daarbij ondersteunend zijn door bij- voorbeeld mediation of een second opinion beschikbaar te stellen. Belangrijkste reden om de doorzettingsmacht niet afzonderlijk te regelen en bijvoorbeeld bij het SWV neer te leggen is om het initiatief om de zorgplicht te realiseren bij de school te houden. De indruk mag niet worden gewekt, dat de school, die zorgplichtig is, de zorgplicht kan verleggen naar het SWV, omdat daar toch de doorzettingsmacht ligt. Daarom wordt ervoor gekozen om de zorgplicht te laten bij het betreffende schoolbestuur en ondersteunend diensten aan te bieden, terwijl het SWV tegelijkertijd scherp let op het nakomen van de zorgplicht. Daarbij is ons inziens een doorzettingsmacht onnodig geworden, hetgeen ook past binnen het gehanteerde schoolmodel.

De Tweede Kamer stemde op 7 juli jl. over enkele moties waaronder een motie om ‘doorzettingsmacht’ te organiseren voor leerlingen die geen passend onderwijs ontvangen of zelfs (lange) periodes thuiszitten en geen onderwijs ontvangen. De staatssecretaris ontraadde de motie en wil een doorzettingsmacht vooralsnog niet via een wettelijke regeling afdwingen. Gemaakte afspraken met de VNG, met alle onderwijskoepels, en met vele anderen die hierbij betrokken zijn, geven hem het vertrouwen dat samenwerkingsverbanden dit zelf realiseren.

Met doorzettingsmacht wordt bedoeld het ingrijpen of nemen van besluiten bij impasses in besluitvormingsprocessen die gericht zijn op het realiseren van een onderwijsplek voor een leerling. Doorzettingsmacht kan op verschillende manieren worden ingevuld en kan bij verschillende personen of groep van personen zijn belegd. Kern is dat er sluitende afspraken zijn gemaakt om bij ingewikkelde casuïstiek uiteindelijk af te kunnen dwingen dat er een passende onderwijsplek beschikbaar is.

Zoals bekend spant het samenwerkingsverband zich samen met de schoolbesturen in om voor thuiszittende leerlingen een onderwijsplek te realiseren, die passend is. Dat beleid, dat gericht is op het hebben van geen enkele thuiszitter, is succesvol. Thuiszitters komen zelden voor en dan nog voor een korte periode.

Ondanks het succes van de eigen aanpak vragen de landelijke ontwikkelingen om gemaakte afspraken nadrukkelijker in de vorm te gieten van 'doorzettingsmacht'. De vraagstelling uit het ondersteuningsplan: onderzoeken in hoeverre het organiseren van 'doorzettingsmacht' op het niveau van het samenwerkingsverband wenselijk is, vraagt om een formeel antwoord.

Het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Roosendaal-Moerdijk e.o. (PO 30.02) organiseert de doorzettingsmacht als volgt. Bij het constateren van een thuiszitter (een leerplichtige leerling die langer dan twee maanden zonder onderwijs thuis zit) of het vermoeden van een potentiële thuiszitter wordt door het Samenwerkingsverband contact opgenomen met het schoolbestuur van de betreffende school om samen een groot overleg te organiseren, waaraan tenminste de ouders, de school waar de leerling staat ingeschreven, de leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband aan deelnemen. Daarnaast kunnen de jeugdprofessional (gemeentelijke jeugdzorgmedewerker), jeugdarts, jeugdzorg, jeugd-GGZ, onderwijsconsulent, of andere betrokkenen aan het overleg deelnemen. Doel van het overleg én enig mogelijke uitkomst van het overleg is een plan om de leerling op korte termijn hetzij weer op een school aan het onderwijsproces te laten deelnemen, dan wel een onderwijs-zorg-arrangement op te stellen dat tegemoet komt aan de onderwijs- en zorgbehoeften van de leerling. Het samenwerkingsverband ziet er op toe dat het overleg niet eerder stopt dan nadat concrete afspraken zijn gemaakt, waarmee het thuiszitten wordt beëindigd.

September 2016